

безпеки України: наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України № 1277 від 29.10.2013 [електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ips.ligazakon.net/document/view/ME131588>

Дугар Т., к.е.н., доц.
ПДАА, м. Полтава
Майстренко О., ЗВО
спеціальності «Облік і оподаткування»,
Полтавська державна аграрна академія
м. Полтава, Україна

АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ

Вступ. В умовах подальшого розвитку економічних відносин, вступу України, у перспективі, до Європейського Союзу надзвичайної актуальності набуває рівень оплати праці, який зростає занадто повільно. Аудит розрахунків з оплати праці є однією найважливіших і складних ділянок аудиторської роботи, оскільки безпосередньо зачіпає економічні інтереси усіх без винятку працівників підприємства, що перевіряються. Об'єктами аудиту праці та її оплати є трудова дисципліна та дотримання трудового законодавства; політика оплати праці; зобов'язання з оплати праці; розрахунки за виплатами працівникам; нарахування і утримання із заробітної плати.

Основна частина. Відповідно до Закону України «Про оплату праці», заробітна плата - це винагорода, обчислена, як правило, у грошовому виразі, яку власник або уповноважений ним орган виплачує працівникові за виконану ним роботу. Тому на початку перевірки аудитор перевіряє внутрішні розпорядчі документи підприємства, які стосуються нарахування заробітної плати, а це: Положення про оплату праці, колективний договір, Положення про внутрішньогосподарський розрахунок, норми і розцінки, що використовуються для різних видів оплат, накази, договори та контракти працівників тощо.

Виходячи з вищесказаного основними завданнями аудиту розрахунків за виплатами працівникам є:

- перевірка за дотриманням чинного законодавства щодо розрахунків за виплатами працівникам:
- встановлення правильності укладання трудових контрактів;
- перевірка правильності здійснення нормування праці та її оплати;
- перевірка системи внутрішнього контролю розрахунків за виплатами працівникам на результативність;
- перевірка достовірності виплат працівникам заробітної плати з відображення їх в обліку;
- перевірка правильності обчислення розмірів основної і додаткової заробітної плати та премій;
- визначення дотримання встановленого порядку розподілення та

віднесення витрат на оплату праці на собівартість товару;

- визначення законності та вичерпності утримань з усіх виплат працівникам;
- перевірка правильності визначення розміру сукупного доходу, що підлягає оподаткуванню ПДФО, а також повноти й правильності зроблених перерахунків по ПДФО у кінці року, відповідних нарахувань чи утримань;
- встановлення правильності створення резерву оплати відпусток;
- перевірка достовірності даних розрахунків по оплаті праці відображених у звітності підприємства.

Перевірка аудитором розрахунків за виплатами працівникам на підприємстві здійснюється за такими напрямками:

- 1) формування та використання фонду оплати праці підприємства;
- 2) розрахунки за виплатами працівникам на підприємстві.

Порядок здійснення аудиторської перевірки розрахунків з оплати праці відображено на рис. 1.

Рис. 1. Схема проведення аудиту праці та її оплати

В обліку розрахунків з оплати праці виникає багато умисних і ненавмисних помилок і порушень, які мають бути виявлені при аудиторській перевірці.

Важливу роль при проведенні аудиторської перевірки відіграють дані аналітичного обліку, який є незамінним при визначенні розміру заробітної плати та відрахувань з неї окремо за кожним працівником та при віднесенні витрат на відповідні рахунки. Відповідно до Інструкції № 291 [3] розрахунки з оплати праці ведуть на синтетичному рахунку 66 «Розрахунки за виплатами працівникам».

За кредитом рахунку 66 «Розрахунки за виплатами працівникам» відображається нарахована працівникам підприємства основна та додаткова заробітна плата, премії, допомога з тимчасової непрацездатності, інші належні до нарахування працівникам виплати; за дебетом – виплата основної та додаткової заробітної плати, премій, допомога з тимчасової непрацездатності тощо; вартість одержаних матеріалів, продукції та товарів у рахунок заробітної плати; утримання податку з доходів фізичних осіб, внесків військового збору, платежів за виконавчими листами та інші утримання.

Одними із проблемних ділянок обліку виступають штрафні санкції, пов'язані із сумами єдиного внеску соціального страхування. За несвоєчасну сплату ЄСВ передбачено накладення штрафу в розмірі 20% не сплачених вчасно сум. У разі донарахування своєчасно не сплаченого платником ЄСВ також застосовуються штрафні санкції. Сума донарахувань дорівнює різниці між встановленим до сплати та реально сплаченим внеском, де розмір санкцій становить 20% донарахованої суми за кожний повний або неповний звітний період, але не більше 50% суми донарахованого ЄСВ. Розмір пені по єдиному внеску соціального страхування дорівнює 0,1% суми несплати за кожний день прострочення платежу.

Висновки та пропозиції. При обліку оплати праці можуть виникати різного роду порушення та помилки, які негативно впливають на достовірність бухгалтерської звітної інформації. Згрупуємо ряд порушень трудового законодавства підприємств:

- фактичний допуск працівника до роботи без оформлення трудового договору (контракту);
- оформлення працівника на неповний робочий час у разі фактичного виконання роботи повний робочий час, установлений на підприємстві;
- виплата зарплати (винагороди) без нарахування та сплати ЄСВ і податків;
- порушення встановлених строків виплати зарплати працівникам, інших виплат, передбачених законодавством про працю, більш як за один місяць, виплата їх не в повному обсязі;
- недотримання мінімальних державних гарантій в оплаті праці;
- недопущення до проведення перевірки, перешкоджання в її проведенні з питань неоформлених працівників, неповної зайнятості та неповної сплати ЄСВ і податків.

Відтак, до оплати праці як до однієї з основних статей витрат (яка включається до собівартості продукції і, відповідно, впливає на розмір доходу підприємства) завжди необхідно підходити з особливою увагою з метою забезпечення раціонального використання грошових ресурсів та їх економії на підприємстві.

Використана література:

1. Жогова О.Б. Аудит розрахунків з оплати праці [Текст] / О.Б. Жогова // Незалежний аудитор. – 2013. – № 7 (18). – С. 10-15.

2. Закон України «Про оплату праці» від 20.04.1995 р. з подальшими змінами та доп. [Електронний ресурс] / Верховна рада України. – Режим доступу : www.rada.gov.ua

3. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.1999 р. № 291, із змінами [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>.

4. Огійчук, М.Ф. Аудит: організація і методика [Текст]: Навч. посібник для вузів / М.Ф. Огійчук, І.Т. Новіков, І.І. Рагуліна. – К.: Алерта, 2010. – 584 с.

Задніпровський О., к.е.н, доц.
Київський національний
торговельно-економічний університет
м. Київ, Україна

ТОКСИЧНІ АКТИВИ ЯК ОБ'ЄКТ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Глобальним трендом сучасної економіки є постійно зростаючий рівень опосередкування всіх її об'єктів: ресурсів, транзакцій, врешті – будь-яких відносин між учасниками. Для управління і контролю за процесами критично важливими є завдання ідентифікації (як адекватного виокремлення) об'єкту та його достовірної оцінки. Одними з найпоширенішими в складі опосередкованих об'єктів є фінансові інструменти. Тільки на позабіржових валютних ринках похідних фінансових інструментів їх вартість склала 77 трлн дол. США на кінець першого півріччя 2017 р. [1] при тому, що оціночна доля деривативів складає до 50% загальної вартості світового капіталу (плюс до 20% становить вартість первинних фінансових інструментів).

В складі усіх фінансових інструментів глобальна рецесія кінця першого десятиліття XXI ст. висвітила (а скоріш нагадала про існування) прихованого класу об'єктів обліку: так званих токсичних активів.

Власне, сам термін «токсичні активи» запропонував в 2006 р, напередодні іпотечної кризи в США, фінансист Анжело Мозіло. Але не буде правильним думати, що до нього на існування таких об'єктів не вказували інші дослідники. В 1910 р. в Австро-Угорщині Павел Цьомпа зазначав: «якщо майно складається з продуктивних активів, то такі активи являють собою капітал, непродуктивні активи перестають бути майном капіталу, капітал щезає (знає редукації) і колишній актив, що втратив цінність для підприємства, вже не повинен рахуватися на балансі» [2]. Як зазначає О. Лемішовська, «у цій теорії йдеться не про активи зношені чи неліквідні, а про непродуктивні для конкретного підприємства активи», які є для нього тягарем і одночасно штучно завищують балансові показники [3]. Таким чином, ще на початку XX ст. існувало ясне